

مدیریت ورزشی - فروردین و اردیبهشت ۱۳۹۶
دوره ۹، شماره ۱، ص: ۱۲۸-۱۱۳
تاریخ دریافت: ۳۰ / ۰۶ / ۹۳
تاریخ پذیرش: ۲۹ / ۰۹ / ۹۳

شناسایی و اولویت‌بندی موانع توسعه و پیشرفت ورزش شنا در استان کرمان براساس فرایند تحلیل سلسله‌مراتبی (AHP)

کوروش قهرمان تبریزی^۱ - ایمان رحیمی^۲ - سیدمحمدجواد رضوی^{۳*}

۱. دانشیار گروه مدیریت ورزشی، دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی، شهید باهنر کرمان، کرمان، ایران
۲. کارشناس ارشد مدیریت ورزشی دانشگاه خوارزمی تهران، تهران، ایران. ۳. دانشجوی دکتری مدیریت ورزشی دانشگاه فردوسی مشهد، مشهد، ایران

چکیده

هدف از پژوهش حاضر شناسایی و اولویت‌بندی موانع توسعه و پیشرفت ورزش شنا در استان کرمان براساس فرایند تحلیل سلسله‌مراتبی (AHP) است. روش پژوهش کاربردی است و به لحاظ گردآوری اطلاعات پژوهشی میدانی به‌شمار می‌رود. جامعه آماری پژوهش ۱۰۱ نفر از مدیران، مربیان و ورزشکاران باسابقه ورزش شنا استان کرمان بودند ($n=101$). ابزار پژوهش پرسشنامه بود. پس از مصاحبه با کارشناسان و مدیران ورزشی، موانع توسعه شنا در کرمان تهیه شد. نتایج نشان داد عواملی همچون اهمیت ندادن به ورزش شنا در مدارس، نبود برنامه‌ریزان کارآمد و برنامه‌ریزی مناسب در سطح کلان هیأت شنا، عدم جذب پشتیبان برای حمایت مالی در رشته ورزشی شنا، عدم حمایت رسانه‌ها در پیشبرد ورزش شنا و نبود استخرهای استاندارد تمرین و مسابقه، از موانع درونی مهم توسعه و پیشرفت شنا در استان کرمان هستند. همچنین در میان عوامل شش‌گانه، موانع مدیریت و برنامه‌ریزی به‌عنوان اصلی‌ترین مانع توسعه و پیشرفت شنا مدنظر قرار گرفته‌اند. به‌نظر می‌رسد با برنامه‌ریزی صحیح، استفاده از افراد مجرب برای استعدادیابی کودکان دبستانی، ایجاد ارتباط با ارگان‌های خصوصی و دولتی به‌منظور حمایت مالی، برگزاری مسابقات و دعوت از رسانه‌ها برای تشویق مردم به مشارکت در ورزش شنا و تشکیل جلسات با مسئولان سازمان ورزش و جوانان و متعاقب آن وزارت ورزش و جوانان به‌منظور احداث اماکن آبی استاندارد می‌توان در جهت پیشرفت و توسعه شنا در استان کرمان گام برداشت.

واژه‌های کلیدی

استان کرمان، سلسله‌مراتبی، شنا، موانع توسعه، ورزش.

Email: razavi.s@mail.um.ac.ir

* نویسنده مسئول: تلفن: ۰۹۱۳۳۵۵۸۰۹۷

مقدمه

فراگیر شدن ورزش و اهمیت جایگاه آن در مسابقات بین‌المللی، توجه فراوانی را از ناحیه دولت‌ها متوجه این پدیده ساخته است. مسابقات قاره‌ای و جهانی و در رأس آنها مسابقات المپیک به عرصه رقابت جوانان برگزیده ملت‌ها تبدیل شده و از این رهگذر علوم و فنون مختلفی در ورزش به‌کار گرفته شده است. موفقیت کشورها در میدان‌های بین‌المللی ورزشی علاوه بر تأثیرات اجتماعی و اقتصادی، نمادی از ثبات و توانمندی‌های همه‌جانبه آن کشورها محسوب می‌شود و یکی از علل سرمایه‌گذاری بالای کشورها در ورزش قهرمانی و حرفه‌ای، از این مورد نشأت می‌گیرد (۴). در این میان کشورهای مختلف جهان بر روی ورزش‌هایی تمرکز می‌کنند که بتوانند برای آنها در مسابقات مهم ورزشی مدال بیشتری را کسب کنند. از جمله این ورزش‌ها باید به ورزش شنا اشاره کرد. شنا از جمله رشته‌های مفرح است که به دلیل نقشی که در نجات انسان در کره آبی ایفا می‌کند، همواره مورد توجه بوده است. ورزشی که امروزه به سبب فوایدش والدین را مجبور به آشنایی فرزندان خود با این مهارت قبل از دوسالگی کرده است. فعالیت در آب کودکان را قادر می‌سازد تا قبل از اینکه حرکتی را روی زمین انجام دهند، آن را در آب تجربه کنند. از این رو هماهنگی در بدن پیشرفت پیدا خواهد کرد. مشاهدات در مورد گروه کودکانی که از اوایل زندگی خود با آب و شنا کردن آشنا می‌شوند، در مقایسه با کودکان دیگر، بیانگر این مطلب است که گروه شناگر آسان‌تر با محیط سازگار می‌شوند، سطح بالایی از خوداطمینانی دارند، رفتارهای احساسی مثبتی را از خود نشان می‌دهند (شادابی و خوشحالی بیشتر و ترس کمتر)، پایداری عاطفی بالایی دارند و در انجام کارهای گروهی بیشتر مشارکت می‌کنند (۱۱). ورزشی که به‌عنوان ورزش پایه شناخته می‌شود و یادگیری آن در دین مبین اسلام بسیار سفارش شده است. ورزش شنا توجه تماشاگران زیادی را در مسابقات مهم به خود جلب می‌کند و با بهره‌گیری از ۲۰ ماده مسافت و با برخورداری از ۱۰۸ مدال المپیک در شاخه‌های مختلف، در زمره پرمدال‌ترین ورزش‌ها در المپیک به‌شمار می‌رود. در واقع با نگاهی به تاریخ المپیک درمی‌یابیم کشورهایی که در این رشته موفق بوده‌اند، به‌نوعی موجب موفقیت کاروان ورزشی کشور خود در رقابت‌ها شده‌اند. برای مثال در المپیک ۲۰۱۲ لندن، آمریکا با اخذ ۴۶ مدال طلا، ۲۹ نقره، ۲۹ برنز و در مجموع با ۱۰۴ مدال در رده نخست قرار گرفت که از این تعداد ۳۰ مدال توسط شناگران این کشور دریافت شده بود. از این رو بسیاری از کشورهای جهان همواره نگاه راهبردی به این رشته ورزشی دارند و می‌کوشند تا با فراهم آوردن امکانات این رشته ورزشی موجب پیشرفت آن در کشور خود شوند. با توجه به تمامی مزایای ذکرشده کشور

ایران هیچ‌گاه نتوانسته است در ورزش مذکور موفق باشد. یکی از دلایل موفقیت کشورهای صاحب‌نام در رشته ورزشی شنا، پیشرفت این رشته در شهرها و ایالت‌های آن کشور است. آمار در ایران نشان داده است که نیمی از استان‌های کشور در امر پیشرفت شنا موفق نبوده‌اند. یکی از این استان‌ها، استان کرمان است که با اینکه پهناورترین استان کشور است، در زمینه بسط و توسعه ورزش شنا به‌عنوان ورزش پایه توفیقی نداشته است. بر این اساس، محقق در این پژوهش در پی شناسایی و اولویت‌بندی موانع توسعه ورزش شنا در استان کرمان براساس تحلیل سلسله‌مراتبی AHP^۱ است. فرایند تحلیلی سلسله‌مراتبی در سال ۱۹۸۰ توسط ساتی به‌عنوان یک ابزار آنالیز گسترده برای مدل‌سازی مسائلی مانند مسائل سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و علوم تربیتی مطرح شد و بر پایه مقایسه زوجی ارزش‌های دسته‌ای از موضوعات پایه‌گذاری شد. این فرایند به ما کمک می‌کند تا بتوانیم تصمیمات مناسب برای موضوعات پیچیده را با ساده کردن و هدایت مراحل تصمیم‌گیری اتخاذ کنیم. این روش با نظم بخشیدن به فرایند تفکر گروهی، ساختار مؤثری برای تصمیم‌گیری ایجاد می‌کند. تخصیص منابع عددی به متغیرهای مسئله، به تصمیم‌گیرندگان کمک می‌کند تا الگوی مناسب تفکر را برای رسیدن به نتیجه دارا باشند. امیر تاش (۱۳۸۶) در پژوهش خود با عنوان «هندبال تیمی به‌عنوان یک ورزش قهرمانی از دیدگاه ورزشکاران و مربیان دانشگاهی مرد» به این نتیجه رسید که از دیدگاه دانشجویان دلایل اصلی عدم پیشرفت هندبال در دانشگاه‌ها غیرمؤثر بودن فعالیت‌های تبلیغاتی و عدم معرفی هندبال در بین دانشجویان و پایین بودن اولویت هندبال بین فعالیت‌های دانشگاه بوده است. از نظر مربیان و سرپرستان نیز کمبود اطلاعات فنی مربیان در مورد هندبال و ناکافی بودن بودجه بوده است (۲). همچنین الهی و همکاران (۱۳۸۸) پژوهشی را در زمینه موانع توسعه صنعت باشگاه‌داری حرفه‌ای فوتبال ایران صورت دادند. در یافته‌های این پژوهش ۲۴ مانع در برابر توسعه باشگاه‌داری حرفه‌ای فوتبال در کشور شناسایی شد. نابسامانی نظام باشگاه‌داری حرفه‌ای در ورزش کشور، اولین مانع شناسایی‌شده در پژوهش مذکور بود. او همچنین در این تحقیق به فقدان مدیریت و رویه‌های مناسب جذب، حفظ و توسعه هواداران به‌عنوان مانعی بر سر راه توسعه صنعت باشگاه‌داری حرفه‌ای فوتبال ایران اشاره کرده است (۳). رابینسون^۲ (۲۰۰۸) مقاله‌ای را با عنوان «برای بالا بردن ظرفیت باشگاه‌های شنا شناگران را نگه‌دارید»، با هدف شناسایی موانع افزایش تعداد شناگران در انگلستان صورت داد. نتایج این پژوهش نشان داد که

1 . Analytic Hierarchy Process

2 . Robinson

محدودیت‌های فیزیکی اصلی‌ترین موانع افزایش ظرفیت در باشگاه‌های شناست. همچنین کم بودن زمان یا به بیان دیگر در اختیار نداشتن زمان مناسب و هزینه بالای استخرها محدودیت‌هایی را برای افزایش ظرفیت باشگاه‌ها ایجاد می‌کنند. او همچنین نبود کارشناسان و مربیان خبره را از دلایل مهم پایین بودن مشارکت کودکان و نوجوانان در باشگاه‌های شنا ذکر می‌کند (۱۶). سینگ (۲۰۰۸) نقش تسهیلات و تجهیزات را همراه با مدیریت و برنامه‌ریزی در رأس هر سیستم توسعه ورزش قهرمانی جای می‌دهد و کار در نبود آن را اتلاف سرمایه، اتلاف زمان و نوسیدی ورزشکار از رقابت با رقبای می‌داند (۱۵). فیروزی و همکاران (۱۳۹۰) در پژوهشی چالش‌ها و مشکلات رشته‌های مدال‌آور دوومیدانی، قایقرانی و شنای ایران را بررسی کردند. نتایج نشان داد که از نظر مربیان، عامل عدم برنامه‌ریزی بلندمدت مهم‌ترین چالش و مشکل رشته‌های مدال‌آور ایران محسوب می‌شود. در میان ورزشکاران مورد مطالعه در پژوهش، عامل عدم حمایت رسانه به‌عنوان اصلی‌ترین چالش در رشته‌های مدال‌آور شناخته شد و بالاخره عامل سوم که به‌عنوان چالش در این پژوهش مطرح شده است، کمبود بودجه در رشته مورد تحقیق بوده است (۸). منظمی و همکاران (۱۳۹۰) در پژوهش دیگری با عنوان «تعیین عوامل مؤثر بر توسعه تربیت بدنی و ورزش بانوان جمهوری اسلامی ایران» به این نتیجه دست یافتند که در میان ۲۷ عامل شناخته‌شده ساختاری، مدیریتی، نظارت و کنترل بر سهم بانوان در توزیع اعتبارات فدراسیون‌ها، هیأت‌ها و ادارات تربیت بدنی به‌عنوان مؤثرترین عامل در اولویت اول قرار گرفت (۹). در پژوهش دیگری که در قالب پایان‌نامه صورت گرفت، اصل کوتی (۱۳۹۰) عوامل اثرگذار بر عدم پیشرفت فوتبال در استان خوزستان را بررسی کرد و به این نتیجه رسید که از دیدگاه کل جامعه ورزش عوامل تأسیساتی و تجهیزاتی مهم‌ترین عامل در عدم پیشرفت فوتبال در استان خوزستان به‌شمار می‌روند. همچنین از دیدگاه بازیکنان عوامل پژوهشی-تحقیقاتی مهم‌ترین عوامل هستند. به‌طور کلی یافته‌ها نشان داد که در بین عوامل شش‌گانه این تحقیق، عوامل تأسیساتی-تجهیزاتی و مدیریتی-برنامه‌ریزی مهم‌ترین عوامل در پیشرفت ورزش فوتبال استان خوزستان تعیین شدند. فرضیه‌های تحقیق نشان داد در عامل تأسیساتی-تجهیزاتی (توسعه و گسترش فوتبال در دبستان‌ها و مدارس فوتبال)، مدیریتی-برنامه‌ریزی (انتخاب افراد متخصص، مجرب و کاردان به‌عنوان ریاست هیأت فوتبال استان خوزستان و شهرستان‌ها)، مادی-مالی (جذب پشتیبان‌های ورزشی)، فنی-اجرایی (میزان آمادگی جسمانی بازیکنان)، پژوهشی-تحقیقاتی (راه‌اندازی مراکز پژوهشی و آکادمی فوتبال در استان) و فرهنگی-اجتماعی (علاقه‌مند کردن مردم استان خوزستان به فوتبال) مهم‌ترین خرده‌مقیاس تأثیرگذار بر پیشرفت فوتبال استان خوزستان از

دیدگاه کل جامعه ورزش تعیین شدند (۱). اگون^۱ (۲۰۱۰) در مقاله‌ای با عنوان «اثر اختلاف استعداد در بهره‌وری در تیم فوتبال»، توانایی و قدرت و پیشرفت تیم ملی آلمان را تحت تأثیر بهره‌وری از استعداد بازیکنان دانست و استعدادیابی در تیم‌های لیگ به موقعیت این تیم‌ها در پایان فصل سودمند است. در این زمینه پژوهش‌هایی در خارج از کشور صورت گرفته است (۱۲). در پژوهش دیگری رضوی و همکاران (۱۳۹۱) به بررسی موانع و چالش‌های توسعه شنا در ایران پرداختند. نتایج این تحقیق نشان داد که عدم برنامه‌ریزی بلندمدت، مهم‌ترین چالش و مشکل شنای کشور از دیدگاه مربیان و ورزشکاران نبه بوده است. عامل عدم حمایت رسانه نیز به‌عنوان عامل مهمی بر عدم موفقیت رشته شنا شناخته شد. او همچنین کمبود بودجه اختصاصی به رشته شنا را در عدم موفقیت رشته شنا سهیم می‌داند (۶). در تحقیق دیگری سلطان حسینی و همکاران (۱۳۹۲)، روش تحلیل سلسله‌مراتبی AHP را در اولویت‌بندی موانع رشد اخلاق حرفه‌ای در رسانه‌های ورزشی بررسی کردند. نتایج این پژوهش نشان داد که در سطح شاخص‌های اصلی، موانع سازمانی در اولویت اول و موانع مرتبط با نیروهای انسانی و موانع محیطی به ترتیب در اولویت‌های بعدی قرار گرفتند. همچنین در مورد موانع سازمانی شناسایی شده (فقدان نظام جامع و اخلاقی نظارت بر رسانه‌های ورزشی) دارای اولویت نخست بوده است (۷). در پژوهش دیگری، الشملی^۲ و همکاران (۲۰۱۲) تأثیر رسانه‌های گروهی را در ترویج و پیشرفت ورزش در جهت افزایش سلامت جامعه بررسی کردند. یافته‌ها نشان داد که رسانه‌های گروهی قابلیت بالایی در اثرگذاری بر افزایش آگاهی عمومی در فرهنگ ورزش دارد (۱۰). فرزعلی‌پور و همکاران (۲۰۱۲) در مقاله‌ای با هدف پی بردن به نقش رسانه‌های جمعی بر توسعه ورزش بانوان نتیجه‌گیری کردند که رسانه‌های جمعی نقش گسترده‌ای در معرفی ورزش بانوان دارند. محققان همچنین بیان کردند که استفاده از رسانه‌های جمعی برای پیشبرد و توسعه ورزش بانوان ضروری است. به‌نظر می‌رسد محققان چند سالی است که از روش فرایند تحلیل سلسله‌مراتبی استفاده می‌کنند (۱۳). ویکر^۳ و همکاران (۲۰۱۳) در پژوهشی تأثیر زیرساخت‌های ورزشی را بر مشارکت افراد براساس مختصات جغرافیایی بررسی کردند. او در تحقیق خود به تأثیر مثبت تعداد بالای مکان‌های ورزشی در مشارکت نوجوانان در ورزش پی برد. نتایج نشان داد که به‌طور کل بیشترین مشارکت زمانی اتفاق می‌افتد که مکان ورزشی نزدیک محل زندگی باشد (۱۸). به‌طور کلی باید گفت که ورزش شنا می‌تواند نقش مهمی در سلامت

1 . Egon

2 . Alshamli

3 . Wicker

افراد ایفا کند. از طرف دیگر و از بعد قهرمانی نیز نباید نقش استعدادیابی را نادیده گرفت. این موضوع که استعدادیابی در ورزش قهرمانی جایگاه ویژه‌ای دارد و به‌منظور یافتن شناگران نخبه و پیشرفت ورزش شنا، مسئولان باید به اصول علمی استعدادیابی مبادرت ورزند، انکارناپذیر است.

روش‌شناسی

روش پژوهش حاضر کاربردی بوده و به لحاظ گردآوری اطلاعات به شیوه پیمایشی صورت گرفته است. جامعه آماری پژوهش ۲۷ نفر از مدیران سابق و فعلی که در زمینه برنامه‌ریزی در سطح کلان در هیأت‌شنای استان کرمان در گذشته فعالیت داشته‌اند، ۵۰ نفر از مربیان شنا در سطح استان کرمان که دارای تجربه در زمینه آموزش شنا و مربیگری تیم‌های شنا در سطح استان بودند و ۲۴ نفر از شناگران استان کرمان که در گذشته در رده‌های مختلف صاحب‌عنوان شده‌اند، در مجموع ۱۰۱ نفر ($n=101$) بودند. به‌علت محدودیت جامعه پژوهش، نمونه پژوهش برابر با جامعه آماری در نظر گرفته شد. برای پی بردن به موانع توسعه شنا در استان کرمان با جمعی از کارشناسان و مدیران نخبه ورزشی استان کرمان ملاقاتی به‌عمل آمد و پس از جمع‌آوری اطلاعات و مصاحبه با آنها، مؤلفه‌هایی که به‌عنوان موانعی بر پیشرفت شنا در استان کرمان بیشترین تأثیر را داشتند، در شش گروه اصلی طبقه‌بندی شدند. سپس پرسشنامه‌ای حاوی ۶ مؤلفه و ۳۷ مانع به‌صورت (AHP) برای مقایسه زوجی در محل استخرهای فعال استان کرمان در اختیار جامعه آماری قرار گرفت و پس از تکمیل پرسشنامه‌ها از طریق خود محقق یا مدیران قسمت بانوان جمع‌آوری شد. روایی پرسشنامه مذکور توسط ۱۰ نفر از استادان مدیریت ورزشی تأیید شد که براساس نتایج ارزشیابی ایشان مقدار روایی براساس ضریب کندال $0/82$ به‌دست آمد. همچنین پایایی پرسشنامه از طریق آلفای کرونباخ $0/79$ به‌دست آمد.

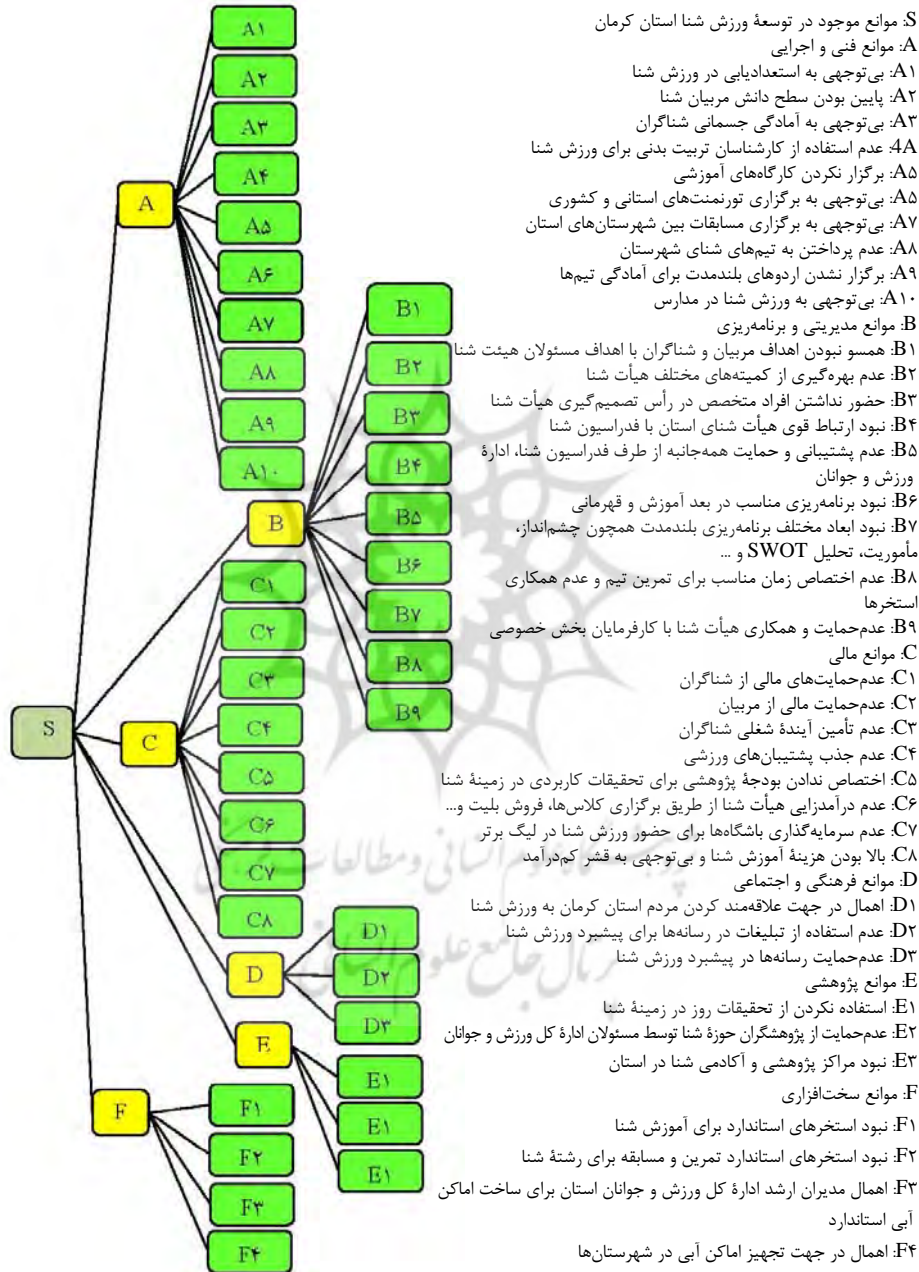
یافته‌های پژوهش

با توجه به جدول ۱ بیشترین گروه نمونه دارای رده سنی ۲۰ تا ۲۵ سال، مرد، مربی، دارای سابقه شنای ۵ تا ۱۰ سال، دارای سابقه قهرمانی استانی، در رشته غیر تربیت بدنی و دارای مدرک مربیگری درجه ۳ شنا بودند.

جدول ۱. توصیف جامعه آماری تحقیق براساس سن، جنسیت، سابقه قهرمانی و ...

ویژگی‌های دموگرافیک	فراوانی	درصد	جمع فراوانی
سن	زیر ۲۰ سال	۶/۹	۷
	۲۰ تا ۲۵ سال	۳۶/۶	۳۷
	۲۶ تا ۳۰ سال	۲۰/۸	۲۱
	۳۱ تا ۳۵ سال	۱۸/۸	۱۹
	بالتر از ۳۵ سال	۱۶/۸	۱۷
جنسیت	مرد	۵۳/۵	۵۴
	زن	۴۶/۵	۴۷
نوع ارتباط با این رشته ورزشی	مدیر	۲۶/۷	۲۷
	مربی	۴۹/۵	۵۰
	ورزشکار	۲۳/۸	۲۴
	کمتر از ۵ سال	۸/۹	۹
سابقه فعالیت در رشته ورزشی شنا	۵ تا ۱۰ سال	۴۲/۶	۴۳
	۱۱ تا ۱۵ سال	۲۵/۷	۲۶
	۱۶ تا ۲۰ سال	۱۰/۹	۱۱
سابقه قهرمانی در رشته ورزشی شنا	بیش از ۲۱ سال	۱۱/۹	۱۲
	ندارم	۲۸/۷	۲۹
	استانی	۳۵/۶	۳۶
رشته تحصیلی	کشوری	۳۲/۷	۳۳
	بین‌المللی	۳	۳
سطح مدرک مربیگری شنا	تربیت بدنی	۴۳/۶	۴۴
	غیر تربیت بدنی	۵۵/۴	۵۶
	ندارم	۲۷/۷	۲۸
سطح مدرک مربیگری شنا	درجه ۳	۵۱/۵	۵۲
	درجه ۲	۱۴/۹	۱۵
	درجه ۱	۳/۰	۳
	بین‌المللی	۱/۰	۱
مدرس	۲/۰	۲	

پس از شناسایی و گردآوری موانع، درخت سلسله‌مراتبی به شکل زیر ترسیم شد:

شکل ۱. نمایش درخت سلسله‌مراتبی با اهداف اولویت‌بندی موانع موجود در توسعه و پیشرفت شنا

پس از ترسیم درخت سلسله‌مراتبی در شکل ۱ و براساس آن، ماتریس‌های مقایسات زوجی تشکیل می‌شود که ارزش‌های آن نسبت به اهمیت عوامل ۱ تا ۹ است. از این‌رو در اولین گام ماتریس مقایسات زوجی معیارهای اصلی با استفاده از میانگین هندسی برای هر آرایه حاصل شد که در جدول ۲ نمایش داده می‌شود.

جدول ۲. تعیین وزن نسبی و اولویت‌بندی معیاری اصلی

معیارهای اصلی	مقایسه زوجی پارامترها						رتبه	بردار وزن
	A	B	C	D	E	F		
A: موانع فنی و اجرایی	۱	۰/۱۸	۵/۹۰	۵/۹۱	۵/۹۰	۵	۰/۲۵۵	۲
B: موانع مدیریتی و برنامه‌ریزی	۵/۴۷	۱	۶	۵/۲۹	۸	۵	۰/۴۹۱	۱
C: موانع مالی	۰/۱۶	۰/۱۶	۱	۲	۱	۰/۲	۰/۰۵	۵
D: موانع فرهنگی و اجتماعی	۰/۱۶۹	۰/۱۸	۰/۵	۱	۰/۳۵	۰/۹۱	۰/۰۴۷	۶
E: موانع پژوهشی	۰/۱۶	۰/۱۲	۱	۲/۸۵	۱	۰/۳۳	۰/۰۵۴	۴
F: موانع سخت‌افزاری	۰/۲	۰/۲	۵	۱/۰۹	۳/۰۳	۱	۰/۱۰۴	۳

در حالت کلی می‌توان گفت که میزان قابل قبول بودن ناسازگاری یک ماتریس به تصمیم‌گیرنده بستگی دارد، اما حسینی (۱۳۹۲) عدد ۰/۱ را به‌عنوان حد قابل قبول ارائه می‌دهد و معتقد است چنانچه میزان ناسازگاری سیستم بیشتر از ۰/۱ باشد، بهتر است در قضاوت‌ها تجدیدنظر کنیم. براساس الگوریتم محاسبه نرخ ناسازگاری، نرخ ناسازگاری ماتریس معیارهای اصلی برابر ۰/۰۰۴ به‌دست می‌آید که بسیار کمتر از ۰/۱ است. از این‌رو تمامی عناصر وزن مناسب و قابل قبولی دارند. نتیجه اینکه براساس محاسبات انجام‌پذیرفته و اطمینان از صحت آنها، تعیین شد که در میان موانع اصلی پیش روی رشد ورزش شنا در استان کرمان، موانع مدیریتی و برنامه‌ریزی در درجه اول، موانع فنی و اجرایی در درجه دوم و موانع سخت‌افزاری در درجه سوم ایفای نقش می‌کنند.

با نگاهی به درخت ترسیم‌شده در شکل ۱ می‌توان دریافت که به‌منظور تعیین وزن نسبی و اولویت‌بندی موانع در تمامی زیرگروه‌ها در جدول ۳ و جدول ۴ از ۶ ماتریس دیگر برای زیرمجموعه‌های موانع فنی و اجرایی (A)، موانع مدیریتی و برنامه‌ریزی (B)، موانع مالی (C) موانع

فرهنگی (D)، اجتماعی، پژوهشی (E) و موانع سخت‌افزاری (F) استفاده شد؛ که به دلیل حجم زیاد جداول برای نمونه در ادامه ماتریس موانع مدیریتی و برنامه‌ریزی و ماتریس‌های موانع فرهنگی (D)، اجتماعی، پژوهشی (E) و سخت‌افزاری (F) ارائه شده است.

جدول ۳. تعیین وزن نسبی و اولویت‌بندی زیرشاخه‌های معیار موانع مدیریتی و برنامه‌ریزی

معیارهای اصلی	مقایسه زوجی پارامترها									بردار وزن	رتبه
	B ₁	B ₂	B ₃	B ₄	B ₅	B ₆	B ₇	B ₈	B ₉		
B ₁	۱	۰/۴	۰/۱۴	۲/۴۴	۲	۰/۱۶	۰/۱۳	۰/۱۱	۰/۱۲	۰/۰۲۴	۸
B ₂	۲/۵	۱	۰/۱۴	۳/۴۶	۳	۰/۱۸	۰/۱۲	۰/۱۳	۰/۱۴	۰/۰۳۴	۷
B ₃	۷/۱۴	۷/۱۴	۱	۷/۹۳	۱/۱	۰/۸۶	۴/۴۷	۸/۴۸	۳	۰/۲۵	۱
B ₄	۰/۴	۰/۲۸	۰/۱۲	۱	۱	۰/۱۸	۰/۱۱	۰/۱۴	۰/۱۲	۰/۰۱	۹
B ₅	۰/۵	۰/۳۳	۰/۸۸	۱	۱	۰/۱۱	۰/۱۱	۰/۲۵	۰/۲۵	۰/۰۳	۶
B ₆	۶/۲۵	۵/۵۵	۱/۱۶	۵/۵۵	۹/۰۹	۱	۴/۴۷	۴	۲/۴۴	۰/۲۳	۲
B ₇	۷/۶۹	۸/۳۳	۰/۲۳	۹/۰۹	۹/۰۹	۰/۲۳	۱	۶	۴/۸۹	۰/۱۹	۳
B ₈	۹/۰۹	۷/۶۹	۰/۱۱	۷/۱۴	۴	۰/۲۵	۰/۱۶	۱	۰/۲۸	۰/۰۸۳	۵
B ₉	۸/۳۳	۷/۱۴	۰/۳۳	۸/۳۳	۴	۰/۴	۰/۲	۳/۵۷	۱	۰/۱۱	۴

جدول ۴. تعیین وزن نسبی و اولویت‌بندی زیرشاخه‌های معیار موانع فرهنگی (D)، اجتماعی، پژوهشی (E) و سخت‌افزاری (F)

معیارهای اصلی	مقایسه زوجی پارامترها				بردار وزن	رتبه
	۱D	۲D	۳D	۴D		
۱D	۱	۴/۸۹	۰/۴	۰/۴	۰/۴	۱
۲D	۰/۲	۱	۱/۲۲	۰/۲	۰/۲	۲
۳D	۲/۵	۰/۸۱	۱	۰/۴	۰/۴	۱
-	۱E	۲E	۳E	۴E	بردار وزن	رتبه
۱E	۱	۴/۴۷	۰/۵۷	۰/۴۴۵	۰/۴۴۵	۱
۲E	۰/۲۲	۱	۲/۴۴	۰/۲۶۶	۰/۲۶۶	۳
۳E	۱/۷۵	۰/۴	۱	۰/۲۸۹	۰/۲۸۹	۲
-	۱F	۲F	۳F	۴F	بردار وزن	رتبه
۱F	۱	۲/۸۲	۵/۴۷	۰/۱۵	۰/۲۶۷	۳
۲F	۰/۳۵	۱	۵/۴۷	۳	۰/۲۸۵	۱
۳F	۰/۱۸	۰/۱۸	۱	۳/۴۶	۰/۱۶۶	۴
۴F	۶/۶۶	۰/۳۳	۰/۲۸	۱	۰/۲۸۳	۲

پس از مشخص شدن وزن نسبی و رتبه‌بندی معیارها و زیرمعیارها در گروه مربوط می‌توان با ضرب کردن این اوزان در وزن‌های نسبی معیارهای مربوط در سطوح بالاتر، وزن نسبی آنها را در سطح مربوط و

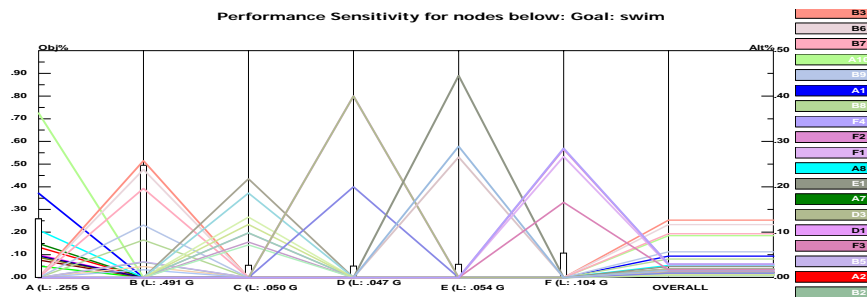
متعاقباً رتبه آنها را در بین کلیه معیارهای سطح مورد نظر به دست آورد. برای مثال وزن نسبی زیرمعیار در کلیه زیرمعیارهای سطح دوم به شکل زیر به دست می‌آید:

$$(رتبه در کل) = A1 = \text{وزن نسبی} \times A = 0.186 \times 0.255 = 0.047$$

جدول ۵، وزن نسبی و رتبه معیارها و زیرمعیارها در گروه مربوط و وزن نسبی و رتبه آنها در سطحی را که موجودند، به طور کامل نمایش می‌دهد، به طوری که در شکل ۵ نیز اولویت‌بندی معیارهای اصلی نمایش داده شده است. بدیهی است موانعی که در سطوح بالاتر قرار دارند، در هر مکانی از درخت هم که واقع شده باشند، از موانع جای گرفته در سطوح بعدی اولویت بالاتری دارند.

جدول ۵. وزن نسبی و رتبه معیارها و زیر معیارها در گروه مربوط و وزن سطحی و رتبه آنها در کل

نام معیار	وزن نسبی	رتبه در گروه	وزن سطحی	رتبه سطحی	نام معیار	وزن نسبی	رتبه در گروه	وزن سطحی	رتبه سطحی
A	۰/۲۵۵	۲	۰/۲۵۵	۲	۷B	۰/۱۹۶	۳	۰/۰۹۶	۶
B	۰/۴۹۱	۱	۰/۴۹۱	۱	۸B	۰/۰۸۳	۵	۰/۰۴۱	۱۳
C	۰/۰۵۰	۵	۰/۰۵۰	۱۰	۹B	۰/۱۱۵	۴	۰/۰۵۷	۸
D	۰/۰۴۷	۶	۰/۰۴۷	۱۲	۱C	۰/۰۹۹	۶	۰/۰۰۵	۴۰
E	۰/۰۵۴	۴	۰/۰۵۴	۹	۲C	۰/۰۹۸	۵	۰/۰۰۵	۴۱
F	۰/۱۰۴	۳	۰/۱۰۴	۵	۳C	۰/۱۳۳	۳	۰/۰۰۷	۳۷
۱A	۰/۱۸۶	۲	۰/۰۴۷۴	۱۱	۴C	۰/۲۱۷	۱	۰/۰۱۱	۳۲
۲A	۰/۰۶۷	۵	۰/۰۱۷	۲۲	۵C	۰/۰۷۸	۷	۰/۰۰۴	۴۲
۳A	۰/۰۲۵	۱۰	۰/۰۰۶	۳۸	۶C	۰/۰۷۲	۸	۰/۰۰۴	۴۳
۴A	۰/۰۳۹	۹	۰/۰۱۰	۳۳	۷C	۰/۱۸۶	۲	۰/۰۰۹	۳۴
۵A	۰/۰۴۵	۸	۰/۰۱۱	۳۱	۸C	۰/۱۱۷	۴	۰/۰۰۶	۳۹
۶A	۰/۰۵۰	۶	۰/۰۱۳	۲۸	۱D	۰/۴۰۰	۱	۰/۰۱۹	۲۰
۷A	۰/۰۷۵	۴	۰/۰۱۹	۱۹	۲D	۰/۲۰۰	۲	۰/۰۰۹	۳۵
۸A	۰/۱۰۵	۳	۰/۰۲۷	۱۷	۳D	۰/۴۰۰	۱	۰/۰۱۹	۲۱
۹A	۰/۰۴۷	۷	۰/۰۱۲	۲۹	۱E	۰/۴۴۵	۱	۰/۰۲۴	۱۸
۱۰A	۰/۳۶۲	۱	۰/۰۹۲	۷	۲E	۰/۲۶۶	۳	۰/۰۱۴	۲۷
۱B	۰/۰۲۴	۸	۰/۰۱۲	۳۰	۳E	۰/۲۸۹	۲	۰/۰۱۶	۲۶
۲B	۰/۰۳۴	۷	۰/۰۱۷	۲۳	۱F	۰/۲۶۷	۳	۰/۰۲۸	۱۶
۳B	۰/۲۵۸	۱	۰/۱۲۶	۳	۲F	۰/۲۸۳	۲	۰/۰۲۹	۱۵
۴B	۰/۰۱۷	۹	۰/۰۰۸	۳۶	۳F	۰/۱۶۶	۴	۰/۰۱۷	۲۵
۵B	۰/۰۳۵	۶	۰/۰۱۷	۲۴	۴F	۰/۲۸۵	۱	۰/۰۳۰	۱۴
۶B	۰/۲۳۸	۲	۰/۱۱۷	۴	-	-	-	-	-

شکل ۲. تعیین وزن نسبی و اولویت بندی معیارهای اصلی

بحث و نتیجه گیری

نتایج تحقیق نشان داد که در میان مؤلفه‌های فنی و اجرایی عامل بی‌توجهی به ورزش شنا در مدارس و بی‌توجهی به استعدادیابی ورزش شنا در استان کرمان به‌عنوان مهم‌ترین موانع توسعه این ورزش مورد توجه قرار گرفته است. میشل (۱۹۹۲) استعدادیابی را روشی می‌داند که مربیان و سازمان‌های ورزشی در گزینش ورزشکارانی که امکان موفقیت آنها در یک ورزش زیادتر است، به‌کار می‌برند (۱). همچنین سلطان حسینی و همکاران (۱۳۹۲) بیان کرده‌اند که ورزش مدارس و به‌نوعی آموزش و پرورش اصلی‌ترین نهاد متولی استعدادیابی و پیشرفت یک ورزش در یک کشورند (۴). نتیجه تحقیق این پژوهشگران نشان داد که موفقیت ورزش در کشورهای همچون آمریکا، استرالیا، آلمان و چین که در حال پیشرفت‌اند، مدیون اهمیت دادن آنها به پرداختن دانش‌آموزان به ورزش در مدارس بوده است. در خصوص مؤلفه‌های مدیریتی و برنامه‌ریزی یافته‌ها نشان داد که نبود افراد کارآمد در رأس هیأت شنا و نبود ابعاد مختلف برنامه‌ریزی به‌عنوان مهم‌ترین عامل عدم پیشرفت شنا در استان مورد توجه جامعه آماری قرار گرفته است. به نظر الهی و همکاران (۱۳۸۹) استفاده اندک از مدیران خلاق و دارای تفکرات و تخصص‌های تجاری و درآمدزایی در باشگاه‌ها، بهره‌گیری اندک از نیروی انسانی متخصص در باشگاه‌های فوتبال، فقدان ارتباط سازمان‌یافته بین باشگاه‌های فوتبال با مراکز آموزشی عالی و پژوهشی داخلی و خارجی، مهم‌ترین موانع پیشرفت فوتبال است (۳). در مورد موانع مالی نتایج نشان داد که بیشترین عامل تأثیرگذار بر عدم پیشرفت ورزش شنا در استان کرمان عدم جذب پشتیبان‌های ورزشی برای حمایت مالی در رشته ورزشی شنا و بالا بودن هزینه آموزش شنا در استان است. اصل کوتی (۱۳۹۰) نشان داد که جذب پشتیبان‌های ورزشی (حامیان مالی) مؤثرترین عامل درونی عدم پیشرفت

فوتبال در استان خوزستان در میان عوامل درونی مؤلفه‌های مالی مدنظر است (۱). همچنین نتایج تحقیق در زمینه مؤلفه‌های فرهنگی و اجتماعی بیانگر عدم حمایت رسانه‌ها در پیشبرد ورزش شنا به‌عنوان اصلی‌ترین عامل فرهنگی و اجتماعی مورد توجه قرار گرفته است. استید (۲۰۱۲) رسانه را به‌عنوان یک عامل کلیدی در معرفی، پیشبرد و افزایش تعداد تماشاگران و هواداران یک ورزش در جوامع کنونی معرفی می‌کند (۱۷). همچنین خالدیان و همکاران (۱۳۹۲) رسانه‌های جمعی را به‌مثابه بزرگراه‌های اطلاعاتی و پل ارتباطی تأثیرگذار بر افکار عمومی به‌عنوان عامل بسیار حیاتی در فرایند اطلاع‌رسانی، گفتمان‌سازی، آموزش، مشارکت اجتماعی و فرهنگ‌سازی ورزشی در جامعه و اعتلای ورزش کشور و توسعه و فراگیر کردن آن معرفی می‌کنند (۵). همچنین نتایج پژوهش‌های شمالی و همکاران (۲۰۱۲) نشان داد که رسانه‌های جمعی باعث تشویق عموم به ورزش و بهبود سلامت عمومی جامعه می‌شود (۱۰). یافته‌های تحقیق در زمینه عوامل سخت‌افزاری نشان می‌دهد که نبود استخرهای استاندارد تمرین و مسابقه برای رشته شنا در عدم توسعه شنا در استان کرمان نقش مهمی دارد. در میان شش عامل مشخص‌شده فنی و اجرایی، مدیریت و برنامه‌ریزی، مالی، فرهنگی و اجتماعی، پژوهشی و سخت‌افزاری موانع مدیریتی و برنامه‌ریزی به‌عنوان اصلی‌ترین عامل در عدم توسعه و پیشرفت ورزش شنا در استان کرمان مدنظر قرار گرفته است. از طرف دیگر، نباید از نقش ورزش شنا در توسعه سلامت جامعه چشم‌پوشید. تحقیقات نشان داده‌اند که جذب بیشتر افراد به سمت ورزش شنا می‌تواند جامعه را به سمت سلامت سوق دهد. افزایش اشتیاق و اعتماد در میان مردم از طریق ورزش شنا می‌تواند افراد سالم‌تری را به اجتماع معرفی کند و پیامدهایی همچون سلامت اجتماعی و کاهش هزینه‌های درمانی دوران کهنسالی و متعاقب آن سلامت اقتصادی را برای جامعه به‌همراه داشته باشد (۱۴). در سال‌های پیش نشان داده شده است که در صورت رسیدگی و توجه مسئولان و رعایت قواعد کلی ورزش شنا در استان کرمان پیشرفت خواهد کرد. نتایج تحقیق نشان می‌دهد که استعدادیابی در رشته ورزشی شنا در استان کرمان با مشکل مواجه است. البته ناگفته نماند که مقوله استعدادیابی کشور ایران در سطح کلان با مشکلات عدیده‌ای همچون نداشتن برنامه جامع حمایت از ورزشکاران و مربیان و تهدیداتی مانند فقدان نظام جامع شناسایی و پرورش استعدادها و ورزشی و فقدان سیستم مناسب برای مربیان نخبه ورزش کشور، با تهدید سرمایه‌گذاری کلان رقبا در زمینه استعدادیابی و پیدایش رقبای جدید در حیطه ورزش قهرمانی مواجه است، اما در سطح خرد و به‌خصوص در هیأت‌های ورزش می‌توان از آن برای پرورش استعدادها و پیشبرد ورزش استفاده کرد. به‌نظر می‌رسد فرایند استعدادیابی در هیأت‌های

استان کرمان بیشتر باید مورد توجه قرار گیرد. از این رو به منظور تحقق این امر می‌توان از افراد نخبه ورزش شنا در استان و در کنار آنها دانشجویان مستعد رشته تربیت بدنی استفاده کرد تا با مراجعه به مهدکودک‌ها و مدارس ابتدایی، با استفاده از تست‌های مشخص و توجه به ویژگی‌های آنترپومتریکی دانش‌آموزان برای آنها برنامه‌های مدون آموزش و تمرین در نظر گیرند. از طرفی باید از نیروهای انسانی متخصص، مجرب و کاردان به منظور کارهای اجرایی در هیأت‌شنای استان کرمان استفاده شود. به علاوه تصمیم‌گیرندگان در رأس هیأت‌شنا بهتر است از برنامه‌های درازمدت، میان‌مدت و کوتاه‌مدت استفاده کنند و برگزاری مسابقات، اردوها، بازی‌های تدارکاتی و اعزام تیم‌ها، سازماندهی و برنامه‌ریزی مناسب و مدیریت (کنترل و نظارت) در برنامه‌ریزی‌های خود را در دستور کار قرار دهند. برای برنامه‌ریزی بهتر و دقیق‌تر می‌توان از جلسات متعدد توفان مغزی، تحلیل محیط درونی و بیرونی و در نهایت برنامه‌ریزی راهبردی با استفاده از مدیران و ورزشکاران نخبه استفاده کرد. مسئولان هیأت‌همچنین لازم است جلساتی را با مسئولان باشگاه‌های حرفه‌ای و نهادهای دولتی و خصوصی ترتیب دهند و با معرفی ورزش شنا و موفقیت‌های گذشته این ورزش در سطح استان درصدد جذب آنها به‌عنوان حامیان مالی برآیند. از طرف دیگر، با بازرسی صحیح استخرها در زمینه موقعیت آموزش، چگونگی آموزش و در نهایت میزان هزینه، درصدد پایین آوردن هزینه آموزش شنا در استخرهای مختلف برآیند و از این طریق افراد را در مشارکت در ورزش شنا تشویق کنند. همچنین مسئولان می‌توانند با حمایت مالی از مربیان و بازیکنان، اعطای وام‌های درازمدت با بهره کم به باشگاه‌ها، افزایش بودجه ورزش، واگذاری به بخش خصوصی، سرمایه‌گذاری در تیم‌های پایه، توسعه ظرفیت اقتصادی و مالی باشگاه‌ها، خصوصی کردن باشگاه‌ها و ایجاد محیط امن سرمایه‌گذاری و مدیریت بازاریابی موجب گسترش و توسعه این ورزش در سطح استان شوند. از طرف دیگر می‌توان از رسانه‌های جمعی استان برای احیای ورزش شنا استفاده کرد. در حقیقت باید با اجرای یک مسابقه شنا در سطح استان با دعوت از خبرنگاران و سیمای مرکز استان درصدد معرفی فعالیت‌های این ورزش پایه در سطح استان شد؛ علاوه بر این مسئولان باید با پیگیری‌های مداوم از طریق اداره کل ورزش و جوانان استان کرمان و متعاقب آن وزارت ورزش و جوانان درصدد ایجاد استخرهای پایه برای آموزش و استخرهای مسافت بلند با امکانات مختلف برای تمرین رشته شنا در سطح استان برآیند و با اضافه کردن امکانات تفریحی به این اماکن آبی و جذب مشتریان برای تفریح در این اماکن موجب درآمدزایی، توسعه و پیشرفت رشته ورزشی شنا در استان کرمان شوند.

منابع و مأخذ

۱. اصل کوتی، محمدباقر (۱۳۹۰). شناسایی موانع پیشرفت فوتبال در استان خوزستان از دیدگاه جامعه ورزش، پایان‌نامه کارشناسی‌ارشد، دانشگاه شهید چمران اهواز، ص ۱۲۸-۱.
۲. امیر تاش، علی‌محمد (۱۳۷۸). «توسعه هندبال تیمی به‌عنوان یک ورزش قهرمانی از دیدگاه ورزشکاران و مربیان دانشگاهی مرد»، نشریه علوم حرکتی و ورزش، سال ششم، ج ۱، ش ۱۱، ص ۹۷-۱۰۹.
۳. الهی، علیرضا؛ سجادی، سید نصرالله؛ خبیری، محمد؛ ابریشمی، حمید (۱۳۸۹). «موانع توسعه صنعت باشگاه‌داری حرفه‌ای فوتبال ایران»، پژوهش در علوم ورزشی، ش ۲۸، ص ۵۳-۶۸.
۴. حسینی، سید شاهو؛ حمیدی، مهرزاد؛ قربانیان، آسیه؛ سجادی، سید نصرالله (۱۳۹۲). «شناسایی قوت‌ها، ضعف‌ها، فرصت‌ها و تهدیدهای استعدادیابی در ورزش قهرمانی جمهوری اسلامی ایران و تنگناها و چالش‌های فراروی آن»، مدیریت ورزشی، ش ۱۷، ص ۲۹-۵۴.
۵. خالدیان، محمد؛ فردین، مصطفایی؛ صمدی، مهران؛ کیا، فرخ (۱۳۹۲). «نقش رسانه‌های جمعی در توسعه ورزش»، مدیریت ارتباطات در رسانه‌های ورزشی، سال اول، ش ۲، ص ۴۵-۵۲.
۶. رضوی، سید محمدحسین؛ فیروزی، منصور؛ فرزاد، فرزاد (۱۳۹۱). «بررسی موانع و چالش‌های توسعه شنا در ایران»، پژوهش‌های مدیریت ورزشی و علوم حرکتی، سال دوم، ش ۴، ص ۱-۱۲.
۷. سلطان حسینی، محمد؛ سلیمی، مهدی؛ قاسمی، حمید؛ ترکیان، سمانه (۱۳۹۲). «به‌کارگیری روش تحلیلی سلسله‌مراتبی (AHP) در اولویت‌بندی موانع رشد اخلاق حرفه‌ای در رسانه‌های ورزشی»، مدیریت ورزشی، دوره ۵، ش ۳، ص ۱۵۹-۱۳۷.
۸. فیروزی، منصور؛ رضوی سید محمدحسین؛ فرزاد، فرزاد (۱۳۹۱). «بررسی چالش‌ها و مشکلات رشته‌های مدال‌آور دوومیدانی، قایقرانی و شنای ایران»، پژوهش‌نامه مدیریت ورزشی و رفتار حرکتی، سال هشتم، ش ۱۵، ص ۶۶-۳۷.
۹. منظمی، مریم؛ علم، شهرام؛ شتاب، سیده ناهید (۱۳۹۰). «تعیین عوامل مؤثر بر توسعه تربیت بدنی و ورزش بانوان جمهوری اسلامی ایران»، مدیریت ورزشی، ش ۱۰، ص ۱۶۸-۱۵۱.
10. Alshamli, Ali (2012). "Sport mass media influence on promoting sports in order to improve public health". Current research journal of social sciences, 4(2). Pages 153-158.
11. Dabrowska, Magdalena; Peszek, agnieszka (2014). Little Swimmer, Meyer& Meyer sport (UK) Ltd, first edition. Pages 143.

12. Egon Franck, Stephan Nüesch (2010). "Potential effects of difference in productivity in the main football team Research Article". Journal of Economic Psychology. Volume 31. Number 2. April 2010. Pages: 218-229.
13. Farzalipour, Salman (2012). "The role of mass media in women's sport". scholars research library. 1(1). Pages: 6-13.
14. Lachocki, Thomas (2012), More swimmers will result in a healthier society, fewer drownings and reduced healthcare costs, National Swimming Pool Foundation, Pages: 1-17.
15. Singh, Paul (2008). "Facilities, equipment and supplies". Bringing multi-disciplinary sports facilities to the rural areas will unleash a massive pool of potential sports stars. M.A. Pages: 1-90.
16. Robinson, Leigh (2008). "Keep swimmers swimming". The capacity of swimming clubs", Institute of sport & leisure policy, Loughborough University. Pages: 62-78.
17. Stead, David (2012). "Sport and the media", sport sciences journal, 7, 52, page: 184.
18. Wicker, Pamela; Hallman, Kirstin; Breuer, Christoph (2013). "Analyzing the impact of sport infrastructure on sport participation using geo-coded data: evidence from multi-levels models". Sport management review. 16. pages: 54-67.